

Ivan. Ne bilo bi dobro. Mati so morda pred hišo — in kaj bi bilo potèm?

Mirko (*nezadovoljen.*) Okno je pa takó visoko.

Lojze (*malodušno.*) Jaz si že ne upam skozenj.

Ivan. Pa ostanita domá in se učita, če nočeta, da bi na otoku ribe lovila.

France. I, saj ni takó visoko . . . Pa skočiva najprej midva z Ivanom, in potem vaju doli primeva za noge.

Lojze. Kam pa potèm?

Ivan. Zad za hišo, potlej ob meji, da nas kdo ne sreča, in čez Koširjev laz naravnost v gozd.

Mirko. Če so pa Koširjevi v lazú?

Ivan (*nejevoljno.*) Pa naj bodo! Saj nas ne bo nihče izpraševal, kam.

France (*zleze na okno.*) Torej, zdaj naprej, jaz skočim prvi . . . Vi pa hitro za mano. (*Skoči skozi okno.*)

Ivan (*na oknu Francetu, ki je zunaj.*) Ali kdo gre?

France (*zunaj.*) Nihče; le skóči!

(*Ivan skoči; Lojze in Mirko sta pristavila stola ob zid in se splazita na okno.*)

Zástor pade.

(Dalje prihodnjíč).

LISTJE IN CVETJE.

Iz mojega spisovnika.

(Priobčil Ant. Maier.)

1. Pravljica o začetku Blejskega jezera.

Pred davnim časom se je prostirala tam, kjer je zdaj Blejsko jezero, lepa raván. Sredi ravni je stal hribček, na katerem je bila podoba Matere Božje. Tu so se pasle mnogobrojne črede ovac. Pastirji pa so bili zlobni in so pustili, da so ovce lizale sveto podobo. Bog jih je zato kaznoval in pokril vso raván z vodo, le hribec s podobo svete Gospé je kipél iz nastalega jezera. Da bi tamošnji prebivalci potolažili jezo Božjo, sezidali so na otoku cerkvico Materi Božji na čast.

Logograf.

(Priobčil Cid Em Nafr.)

Z „b“ prepotrebna sem poljska priprava;
S „h“ dobro tekem, a le če sem zdrava;
Z „v“ pa sem ptica, zdaj črna, zdaj siva,
Včasih koristna, še večkrat škodljiva.
Ako omenjene črke odrežeš,
Čutiš skelečo me, kadar se vrežeš;

Če pa še jedno mi črko odpraviš,
Žensko s častitim imenom pozdraviš.
Zadnji dve črki bi še porabili,
Ako se bližamo komu z darili.

(Odgonetka v prihodnjem listu.)

Uganka.

(Priobčil Smiljan Smiljanič.)

Dnji vrsto, več kot sto,
Besédica ti znači;
Naglás ji predrugáči,
In kaj sedaj
Pové ti naj?
Nič drugega, kot — to!

(Odgonetka uganke v prihodnjem listu.)

Kdo vé:

13. V čem se loči natolcevanje od krive sodbe?
14. Zakaj krompir ogrebljejo, ko nekoliko zraste?
15. Kaj je „anagram“?

Odgovor na vprašanja v zadnjem listu:

10. Beseda kardinal je imela v začetku nekoliko drugačen pomen; tako so imenovali stalno nastavljene mašnike pri glavnih cerkvah. Pozneje so pa imeli ta naslov samo dijakoni in župniki v Rimu pa sedem škofov v bližini tega mesta. Število ni bilo vedno jednako; določil je še papež Sikst V, ki je l. 1586. odredil, da število kardinalov bodi 70 (ne več), in sicer 6 škofov, 14 dijakonov in 50 mašnikov. Za kardinale volijo papež, oziraje se na razne narode in želje vladarjev, navadno najzaslužnejše skofe, ki imajo potlej lahko naslov »dijakon«, »mašnik«; tudi neduhovnik more postati kardinal (kot »dijakon«). Papež Nikolaj II. je leta 1059. dal kardinalom izključno pravico novega papeža voliti; tudi je bilo določeno l. 1179. (III. later. zbor), da izvoljen je tisti, ki dobi dve tretjini glasov, in l. 1274. (II. Lijonski zbor), da se mora volitev vršiti v zaprti hiši (conclave). Najvažnejše opravilo kardinalov pa je, da papežu svetujejo in pomagajo pri vladanju sv. Cerkve in sicer v skupnem zboru, ki se imenuje konzistorij, ali pa v posameznih odborih, ki se zovejo kongregacije, n. pr. za sv. obrede, razširjanje sv. vere itd. V časti so prvi za papežem in tudi med svetnimi stanovi so enakopravni volilnim knezom in naslov jim je (od l. 1640.) »eminencija«; zunanje odklikovanje: rudeč klobuk in škrlatast plašč (od l. 1460.).

11. Krt ima telo tako vstvarjeno, da lahko rije pod zemljo: popolnoma je okroglo (valjasto) in povsod jednako debelo. Rivček mu je spredaj nasajen kakor za sveder. Zadnji nogi sta majhni in se lahko tesno pritisneta životu; sprednji lopatasti nogi sta bolj na stran obrnjeni in z lopatastimi kremplji kakor nalašč za kopanje prsti. Kratkodlaki žametasti kožušek pospešuje hojo po skopani ožini; ušesa nimajo uhljev in ušesno votlino lahko zapre z neko kožico in male oči tudi lahko skrrije pod dlako.

12. Nekatere besede imajo to lastnost, da tudi potlej niso brez pomena, ako se jim kaka črka odvzame ali pridene, zameni ali prestavi. Zagonetke, katere opisujejo pomen prvotne besede in tako nastalih besedij ter zahtevajo rešitev na podlagi takega opisa, imenujemo logogriffe.

Odgonetka palindroma:

Klop — polk.

Prav so uganili: Šlamberger Marinka in Tonček, učenca v Ljutomeru; Znidarsič Anton, četrtošolec, Dolinar Jož., Hacin Jož., Kajtez Jož. in Kralj Alojzij, tretješolci v Alojzijevisču; Karlin Ivan, učen. III. razreda v Ljubljani; Zenkovič Ema, učenka IV. razreda v Ljutomeru; Kelec Viljem, šestšolec v Celju; Bajt Marica, Kelec Milan in Kramar Marija, učenci v Novištifti; Robič Trezika v Ljuto-

meru; Hafner Ter., Ivančič Ana, Meden Nežika, Pasquotti Ter., Poglajen Ana, Rant Slavka, Sartory Hermina, Tekavc Alojzija, Uršič Marija, Vrhunc Franciška, učenke Lichten-thurnovega zavoda; Hartman Tinica in Berti, učenci v Velikih Laščah.

Nove knjige in listi.

1. **Pomladni glasl. VI. Posvečeni slovenski mladini. Z 8 slikami.** Uredil in založil Matija Prelesnik. 1896. Kal. tiskarna v Ljubljani. Broš. 30 kr., kart. 40 kr. Leto za letom pošiljajo vrli ljubljanski bogoslovci to knjigo med svet; postala nam je priljubljena mladinska knjižica, četudi nima pripisanega tega naslova. Letošnji »Glasl« so nekoliko drugače ubrani, kakor smo jih bili poprej vajeni; zlasti v pesniškem delu zahtevajo že precej zvedenih čitateljev, da jim bodo pravi dušni vzitek. Da bi vsaj bolj odrasli učenci v ljudski šoli mogli s pridom povžiti lepi epos: »Slavna zmaga Gojnika vojnika«, trebalo bi še nekoliko zgodovinskega, stvarnega in besednega pojasnila. Dokaj lažji je prvi daljši spis. Predmet je sicer tudi težaven: mikavno mladini opisati tuje kraje; a vrli pisatelj jo je pogodil. Opisal je mično in umljivo potovanje v divne Benetke, diko laške zemlje. V opisu so lepe primere in mnogi nauki za mladino so vpleteni med kratkočasno opisovanje. H koncu knjige se med liričnimi pesmimi lepo podá slika »Pomemben dan« in krasna je tudi zadnja povestica: »Blagor usmiljenim«. — Četudi v letošnjem zvezku ni veliko razlike, je pa ta sam razlika med drugimi, ki bode gotovo mikala vsaj nekoliko bolj odraslo mladino, kakor smo je veseli i mi. *A. Zd.*

2. **Marija, podoba pravice. Šmarnice.** Spisal Jožef Berčon. V Ljubljani 1896. Založila »Katal. Bukvarna«. — Cena: v pol usnju 90 kr.; v usnju 1 gld.; v usnju z zlato obrezo 1 gld. 20 kr., (s pošto 10 kr. več). — Marijine knjige nam morajo biti že sploh v posebnem čislju; zlasti pa se nadejamo, da letošnje Šmarnice postanejo priljubljena družinska knjiga, ker je vsebina — življenje Marijino — stalne vrednosti, ne le za lepi majnik.

3. **Kakó ti je ime?** ali vzorno življenje naših svetih priprošnjikov v nebesih. Za mladino. I. Sv. Anton Padovanski. Str. 48. Cena: 6 kr. — Želeč, da bi vsaj večina naših šolarjev natančneje spoznala v prvi vrsti življenje svojega krstnega patrona, potlej pa tudi delovanje drugih najznamenitejših svetnikov, namenil sem se polagoma izdajati po bratovščini »Katal. društva detoljubov« v to svrhu primerno opisovanje svetniškega življenja. Prvi je na vrsti sv. Anton Padovanski, zlasti tudi zato, ker je bila lani sedemstoletnica njegovega rojstva. Ker je cena tako nizka, je pač taka knjižica primernejše darilo nego podobica.

„Vrteo“ izhaja l. dné vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 2 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr. — Uredništvo in upravnništvo sv. Petra cesta št. 76, v Ljubljani.

Izdajatelj, založnik in urednik **Ant. Kržič**. — Natisnila Katoliška Tiskarna v Ljubljani.